

Luento 3 (verkkoluento 4) Aliohjelmien toteutus

Tyypit, Parametrit
Aktivointitietue (AT)
AT-pino, rekursio

6.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

1

Aliohjelmatyypit

- Korkean tason ohjelmointikielen käsitteet
 - aliohjelma, proseduuri
 - parametrit
 - funktio
 - parametrit, paluuarvo
 - metodi
 - parametrit, ehkä paluuarvo
- Konekielitasen vastaava käsite
 - aliohjelma
 - parametrit ja paluuarvo(t)

6.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

2

Parametrit ja paluuarvo

- Muodolliset parametrit
 - määritelty aliohjelmassa ohjelmointihetkellä
 - tietty järjestys ja tyyppi
 - paluuarvot
 - käsittely hyvin samalla tavalla kuin parametreillekin
- Todelliset parametrit ja paluuarvo
 - todelliset parametrit sijoitetaan muodollisten parametrien paikalle kutsuhetkellä suoritusaikana
 - paluuarvo saadaan paluuhetkellä ja sitä käytetään kuten mitä tahansa arvoa

```
Tulosta (int x, y)
void Tulosta (int x, y)
```

```
Laske(int x): int
int Laske(int x)
```

```
Tulosta (5, apu);
x = Laske( y+234);
```

6.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

3

Parametrityypit

- Arvoparametri
 - välitetään parametrin arvo (eli sen kopio) kutsuhetkellä
 - arvo voidaan lukea
 - alkuperäistä arvoa ei voi muuttaa, mutta arvon kopiota voi muuttaa
- Viiteparametri
 - välitetään parametrin osoite
 - arvo ja osoite voidaan lukea, arvoa voi muuttaa
- Nimiparametri (*ei yleensä käytetä*)
 - välitetään parametrin nimi
 - nimi (merkkijono) kuvataan arvoksi kutsuhetkellä
 - semantiikka määräytyy vasta kutsuhetkellä

```
swap(i,j)
```

```
tmp = i;
i = j;
j = tmp;
```

```
swap(k, T[k]);
```

```
tmp = k;
k = T[k];
T[k] = tmp;
```

6.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

Keskustele

4

Aliohjelmien toteutuksen osat

- Paluusoite
 - kutsukohtaa seuraavan käskyn osoite
- Parametrien välitys
- Paluuarvon välitys
- Paikalliset muuttujat
- Rekisterien varaus (allokointi)
 - Kutsuva ohjelman osa haluaa säilyttää käyttämiensä rekisterien arvot!
 - pääohjelma, toinen aliohjelma, sama aliohjelma, metodi, ...
 - Aliohjelman pitää aluksi tallettaa muistiin käytettävien rekisterien arvot ja lopuksi palauttaa ne ennalleen

6.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

5

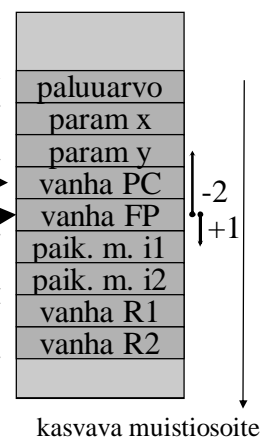
Aktivointitietue

(activation record,
activation frame)

int funcA (int x,y);

• Aliohjelman toteutus (ttk-91)

- funktion paluuarvo (tai kaikki paluuarvot)
- kaikkien (sisäänmeno- ja ulostulo-) parametrien arvot
- paluusoite
- kutsukohdan aktivointitietue
- kaikki paikalliset muuttujat ja tietorakenteet
- aliohjelman ajaksi talletettujen rekistereiden alkuperäiset arvot

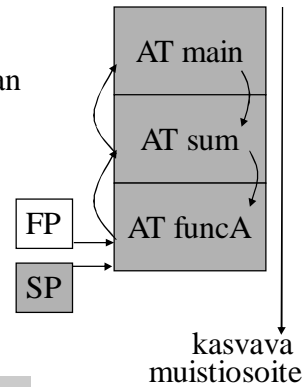
6.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

6

Aktivointitietuepino muistissa

- Aktivointitietueet (AT) varataan ja vapautetaan dynaamisesti (suoritusaikana) pinosta (muistista)
 - SP (=R6) osoittaa pinon pinnalle
- Aktivointitietuepino
 - FP (R7) osoittaa voimassa olevan AT:n sovittuun kohtaan (ttk-91: vanhan FP:n osoite)
- Pinossa olevaa AT:tä rakennetaan ja puretaan käskyillä:
 - PUSH, POP, PUSHR, POPR
 - CALL, EXIT (SVC, IRET)

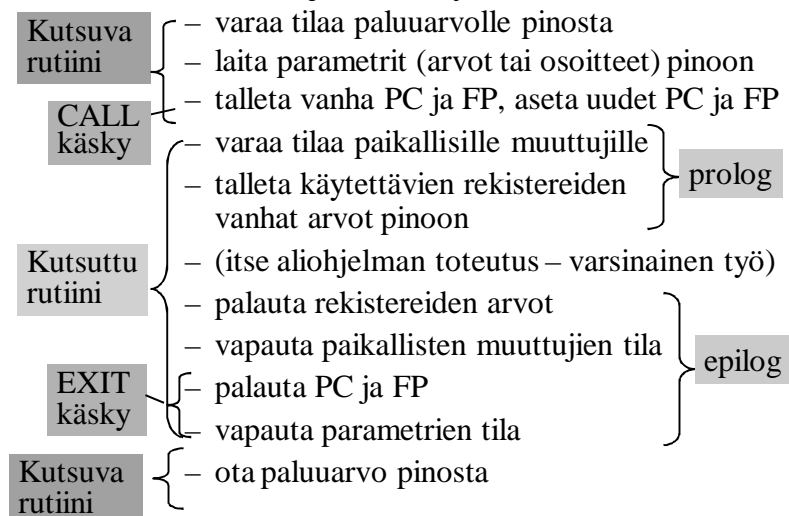
6.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

7

Aliohjelmakutsun toteutus

- Toteutus jaettu eri yksiköille

6.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

8

Aliohjelmaesimerkki

```

int fA (int x, y)
{
    int z = 5;
    z = x * z + y;
    return (z);
}
...
T = fA (200, R);
        
```

FP →

käyttö:

```

R    DC 24
...
PUSH SP,=0 ; tila paluuarvolle
PUSH SP, =200
PUSH SP, R
CALL SP, fA
POP  SP, R1
STORE R1, T
...
        
```

tämänhetkinen, nykyinen FP

...
 ...
 ...

muistista muistiin!!

talleta PC, FP aseta PC, kutsu & paluu palauta FP, PC

2. operandi aina rekisteri

6.11.2012
Copyright 2012 Teemu Kerola
Keskustele 9

Aliohjelmaesimerkki

(ei animointia)

```

int fA (int x, y)
{
    int z = 5;
    z = x * z + y;
    return (z);
}
...
T = fA (200, R);
        
```

FP →

käyttö:

```

R    DC 24
...
PUSH SP,=0 ; ret. value space
PUSH SP, =200
PUSH SP, R
CALL SP, fA
POP  SP, R1
STORE R1, T
...
        
```

tämänhetkinen, nykyinen FP

...
 paluuarvo
 par x=200
 par y=24

muistista muistiin!!

talleta PC, FP aseta PC, kutsu & paluu palauta FP, PC

2. operandi aina rekisteri

6.11.2012
Copyright 2012 Teemu Kerola
10

Aliohjelma- esimerkki

```

int fA (int x, y)
{
    int z = 5;
    z = x * z + y;
    return (z);
}
...
T = fA (200, R);
        
```

Kaikki viitteet näihin tehdään suhteessa FP:hen

paluuarvo

aliohjelman toteutus:

```

retfA EQU -4 # params
parX EQU -3
parY EQU -2
locZ EQU 1 # local vars

fA    PUSH SP, =0 ; alloc Z
      PUSH SP, R1 ; save R1

      LOAD R1, =5; init Z
      STORE R1, locZ (FP)

      LOAD R1, parX (FP)
      MUL  R1, locZ (FP)
      ADD  R1, parY (FP)
      STORE R1, locZ (FP)
      STORE R1, retfA (FP)
      POP  SP, R1; recover R1
      SUB  SP, =1 ; free Z
      EXIT SP, =2 ; 2 param.
        
```

prolog

epilog

6.11.2012
Copyright 2012 Teemu Kerola
Keskustele 11

Aliohjelma- esimerkki

(ei animointia)

```

int fA (int x, y)
{
    int z = 5;
    z = x * z + y;
    return (z);
}
...
T = fA (200, R);
        
```

Kaikki viitteet näihin tehdään suhteessa FP:hen

paluuarvo
param x
param y
vanha PC
vanha FP
paik. z
vanha R1

aliohjelman toteutus:

```

retfA EQU -4
parX EQU -3
parY EQU -2
locZ EQU 1

fA    PUSH SP, =0 ; alloc Z
      PUSH SP, R1 ; save R1

      LOAD R1, =5; init Z
      STORE R1, locZ (FP)

      LOAD R1, parX (FP)
      MUL  R1, locZ (FP)
      ADD  R1, parY (FP)
      STORE R1, locZ (FP)
      STORE R1, retfA (FP)
      POP  SP, R1; recover R1
      SUB  SP, =1 ; free Z
      EXIT SP, =2 ; 2 param.
        
```

prolog

epilog

6.11.2012
Copyright 2012 Teemu Kerola
12

KJ-palvelun kutsu (proseduraalisesti)

- Samalla tavalla kuin aliohjelman kutsu
 - CALL käskyn asemesta SVC
- Tila paluuarvolle?
- Parametrit pinoon vai rekistereissä?
- SVC kutsu
 - Kutsuttavan rutiinin numero operandina
- IRET paluu
- Paluuarvo (OK, virhe) pois pinosta tarkistusta varten

```
fOK = ReadBlock (fp, 64)
```

```
...
PUSH SP, =0 ;paluuarvo
PUSH SP, =FileBuffer
PUSH SP, CharCnt
PUSH SP, FilePtr

SVC SP, =ReadFile

POP SP, R1
JNZER R1, FileTrouble
...
```

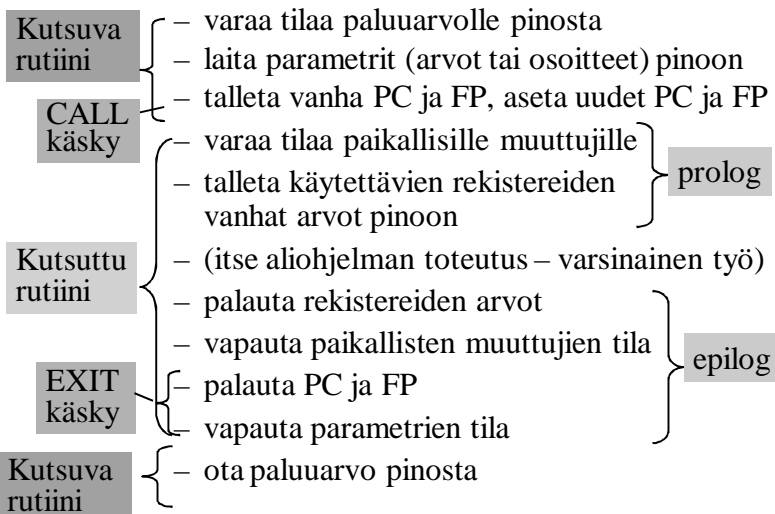
6.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

Keskustele 13

Aliohjelmakutsun toteutus

- Toteutus jaettu eri yksiköille

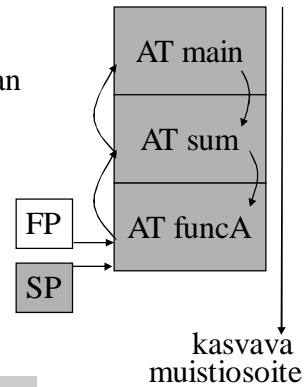
6.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

Keskustele 14

Aktivointitietuepino muistissa

- Aktivointitietueet (AT) varataan ja vapautetaan dynaamisesti (suoritusaikana) pinosta (muistista)
 - SP (=R6) osoittaa pinon pinnalle
- Aktivointitietuepino
 - FP (R7) osoittaa voimassa olevan AT:n sovittuun kohtaan (ttk-91: vanhan FP:n osoite)
- Pinossa olevaa AT:tä rakennetaan ja puretaan käskyillä:
 - PUSH, POP, PUSHR, POPR
 - CALL, EXIT (SVC, IRET)

Talleta R0-R5 pinoon

6.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

Keskustele 15

-- Luennon 3 loppu --

M. Wilkes:
EDSAC I (1949)

- rekisterit (6 kpl), tyhjiöputkilla
- käsky- ja datamuisti, 32 elohopea-viiveputkea, kukin 32 kpl 18b sanaa (n. 2 Kb)
- kertolasku 5.4ms, http://www.cl.cam.ac.uk/Relics/archive_photos.html
- 650 IPS
- ensimmäinen ”stored program” –tietokone
- 3000 tyhjiöputkea, sähkökulutus 12 kW, tila 5x4m

6.11.2012

Copyright 2012 Teemu Kerola

16